

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

לפני כב' השופט פרופ' עופר גרוסקופף

התובעים 1. עיזבון המנוח צבי נרקיס ז"ל
ע"י באת כוחו עו"ד ד"ר מיכל גדות

2. צבי רוזנברג

3. מסטרפונט בע"מ

ע"י באי כוחם עו"ד יעקב קלדרון, חנה קלדרון ואורי שורר

נגד

1. מיקרוסופט ישראל בע"מ

2. Microsoft Corporation

ע"י באי כוחם עו"ד רם ז'אן, אייל שגיא ודנה אמיר

הנתבעות

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

1. התובענה שלפני היא חלקו האחד של צמד תביעות שהתנהלו במשותף (התובענה האחרת היא ת.א. 5315-04-08), ואשר עסקו בטענות להפרת זכויות ביחס לגופנים (typeface) על ידי הנתבעות, בכך שעשו שימוש בלתי מורשה בהם במערכות ההפעלה Windows XP ו-Windows Vista המיוצרות ומשווקות על ידן.

2. ביום 5.10.2010 ניתנה על ידי במסגרת שני התיקים האמורים הכרעה עקרונית לפיה "גופן אינו יכול להיות נושא להגנה של דיני המדגמים, אולם הוא עשוי, אם הוא עומד במבחנים שקובע הדין, לזכות בהגנה של דיני זכויות היוצרים" (פסקה 53 להחלטה). לאור הכרעה זו סיכמו הצדדים בכתב בנפרד את טענותיהם ביחס לעובדותיו של כל אחד משני התיקים. על בסיס כתבי הטענות, הראיות שהוגשו ונשמעו והסיכומים תפורט להלן הכרעתי ביחס לתובענה זו, הנוגעת להפרות הנתענות ביחס לגופן "נרקיסים". פסק דין בהליך המקביל (ת.א. 5315-04-08), אשר עסק בהפרות הנתענות ביחס לגופן "קורן" יינתן במועד מאוחר יותר.

3. גופן "נרקיסים" עוצב על ידי אחד מבכירי הטיפוגרפים של האות העברית, מר צבי נרקיס ז"ל (להלן: "מר נרקיס ז"ל"), במהלך שנות השמונים, ועיצובה נמשך "במהלך כמה שנים" (פרוטוקול העדות המוקדמת מיום 15.2.2009, עמודים 1 – 2). הצדדים אינם חולקים על כך כי הזכויות בגופן "נרקיסים", ככל שהן קיימות, שייכות מעת יצירתו למר נרקיס ז"ל.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיסי ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

1
2 3. דינה של התובענה שלפני להידחות מהטעם שהנתבעות הצליחו להוכיח כי השימוש שהן עשות
3 בגופן "נרקיסים" הוא שימוש כדין, שנעשה מכוח רישיון שימוש בלתי הדיר ובלתי מוגבל בזמן
4 שנתן להן מר נרקיס ז"ל, באמצעות צד שלישי, עוד בראשית שנות התשעים. ממילא, כשמדובר
5 בשימוש שנעשה ברשות בעל הזכויות בגופן, הרי שגם אם אניח, כגישת התובעים, כי המדובר
6 בגופן בו מתקיימת זכות יוצרים, אין התובענה שלפני יכולה להתקבל. אבהיר להלן ביתר
7 הרחבה את נימוקי לדחיית התובענה. לצורך הקיצור אניח לאורך כל הדיון, מבלי לקבוע
8 מסמרות, כי גופן "נרקיסים" נהנה מהגנת דיני זכויות היוצרים.

9
10 רישיון השימוש שניתן לנתבעות לעשות שימוש בגופן "נרקיסים"

11
12 4. בראשית שנות התשעים, ביקשה הנתבעת 2 (להלן: "מיקרוסופט") להוציא גרסה עברית של
13 מערכת ההפעלה "חלונות" (windows). מאחר ומערכת הפעלה בעברית צריכה גופנים עבריים,
14 התקשרה מיקרוסופט ביום 15.7.1991 בהסכם עם חברה ישראלית בשם כיוון מחשבים בע"מ
15 (להלן: "כיוון"), במסגרתו התחייבה כיוון למכור למיקרוסופט, בין השאר, זכויות ב- 5 סוגים
16 של גופנים עבריים (להלן: "הסכם כיוון-מיקרוסופט").

17
18 5. מנכ"ל כיוון בעת הרלוואנטית, מר שמואל (רוברט) רוזנשיין (להלן: "מנכ"ל כיוון") העיד כי
19 בעת שנערך הסכם כיוון-מיקרוסופט לא הוגדרו הגופנים המסוימים אותם תספק כיוון, אלא כל
20 שנקבע הוא אפיון כללי שלהם (ראו פרוטוקול 4.7.2010, עמודים 271 – 275). ואכן בנספח B של
21 הסכם כיוון-מיקרוסופט נמצא רק אפיון כללי של הגופנים שעל כיוון לספק למיקרוסופט,
22 בנוסח: Body typeface (regular); Headline typeface (bold) וכיו"ב.

23
24 6. על פי עדותו של מנכ"ל כיוון, בעקבות ההסכם עם מיקרוסופט ניהלה כיוון עוד בשנת 1991 משא
25 ומתן עם מר צבי נרקיס ז"ל לצורך קבלת הזכויות להשתמש בגופן "נרקיסים" ולבצע דיגיטציה
26 של הגופן. למר נרקיס הובהר כי בכוונת כיוון למכור את הגופן והדיגיטציה שלו למיקרוסופט.

27
28 7. בעקבות משא ומתן זה נחתם בפברואר 1992 הסכם בין כיוון למר צבי נרקיס ז"ל (להלן:
29 "הסכם נרקיס-כיוון") מכוחו העניק מר נרקיס ז"ל לכיוון:

30
31 **"... an unlimited, non-exclusive and irrevocable license to include the**
32 **Narkisim designs in any of its software products, and to sublicense such**
33 **use to other software producers, distributors or vendors"**
34 (סעיף 1 להסכם נרקיס-כיוון).

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

1
2 זאת ועוד, סעיף 2 להסכם נרקיס-כיוון מתייחס באופן ספציפי לחברת מיקרוסופט, וקובע
3 כדלהלן:

4
5 **"Without derogating from the generality of section 1 above, Narkis**
6 **specifically grants to Kivun a license to sub-license the use of the**
7 **Narkisim designs to MICROSOFT CORPORATION of the Stat[e] of**
8 **Washington, U.S.A. and/or any of its subsidiary or related corporations,**
9 **for inclusion in any of its software products."**

10
11 8. מנכ"ל כיוון הוסיף והעיד כי לאור הסכמה זו נכלל הגופן "נרקיסים" במסגרת חבילת הגופנים,
12 שסיפקה כיוון למיקרוסופט במהלך השנים 1992 – 1993. יצוין כי חבילה זו כללה יותר גופנים
13 מהמספר המינימאלי עליו התחייבה כיוון (חמישה גופנים), וזאת ללא שכיוון קיבלה תמורה
14 נוספת. עניין זה הוסבר על ידי מנכ"ל כיוון באופן הבא:

15
16 **"רצינו גם אנחנו לקדם את ה-windows בעברית ... הייתי המפתח הראשון של**
17 **ה-windows בארץ, המשתמש הראשון זאת אומרת בארץ. דחפתי אותו. וכשפנו**
18 **אלי לעזור להם לפתח גרסה, windows בעברית ... שמחתי, אז עזרנו להם,**
19 **קידמנו, דחפנו. זה כלל פונטים, אולי פונטים מעל מה שהיו חייבים. בלי פונטים**
20 **אין מערכת הפעלה"** (פרוטוקול 4.7.2010, עמוד 275 שורות 17 – 22).

21
22 9. יצוין כי גם מר נרקיס ז"ל, אשר עדותו נגבתה בימים 15.2.2009 ו- 3.3.2009 כעדות מוקדמת
23 לאור מצבו הבריאותי, זכר כי ערך הסכם למכירת זכויות בגופן "נרקיסים" למיקרוסופט
24 באמצעות כיוון ("פנו אליי מ"כיוון" אינני זוכר מי, כדי להעביר את האותיות עבור
25 מיקרוסופט". פרוטוקול העדות המוקדמת מיום 15.2.2009 עמודים 3 – 4).

26
27 10. להשלמת התמונה יצוין כי בשנת 2003 הוגשה ע"י התובעים 1 - 2 בהליכים שלפני (להלן:
28 "מסטרפונט") תביעה כנגד מר נרקיס ז"ל ונכדו (ת.א. (שלום ת"א) 54824/03). בתביעה זו טענה
29 מסטרפונט כי מר נרקיס ז"ל ונכדו הפרו את הרישיון הבלעדי להפצת גופנים ממשפחת אותיות
30 נרקיס בכך שמכרו או הרשו את השימוש בהם לצדדים שלישיים, וביניהם מיקרוסופט (ראו סעיף
31 46 לכתב התביעה). תביעה זו יושבה לבסוף בפשרה, ואולם מעצם הגשתה ניתן להסיק שגם
32 מסטרפונט היו מודעים לקיומו של רישיון השימוש שנתן מר נרקיס ז"ל לטובת מיקרוסופט
33 באמצעות כיוון.

34

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

11. ניתן היה לסבור כי, לאור ההרשאה הבלתי מוגבלת והבלתי הדירה שניתנה למיקרוסופט, באמצעות כיוון, לעשות שימוש בגופן "נרקיסים" במוצריה, תימנע ההתדיינות הנוכחית, ולמצער, תמחק משהתבררו העובדות לאשורן. ואולם, כפי שציין בית המשפט העליון באחת הפרשיות, "גם במקרה זה הובהר, שאין לשער מראש, מה רב כושר ההמצאה ומה גדולה הבקיאיות של יודעי דין" (ע"א 304/70 אביעם נ' מדינת ישראל, פ"ד כה (1) 665 (1971)). מפאת מאמצייהם של עורכי הדין, שסיכמו טיעוניהם באריכות וביסודיות, אתייחס להלן בקצרה לטענות השונות שהעלו התובעים כדי לנסות ולהדוף את המסקנה הבלתי נמנעת שדין התביעה להידחות. למען הנוחות אבחין בין טענות כנגד רישיון השימוש לטענות להפרות שאינן מכוסות ברישיון השימוש.

טענות התובעים כנגד רישיון השימוש

12. שתי הטענות הראשונות של התובעים נגד רישיון השימוש הן במישור הפרוצדוראלי.

ראשית, ב"כ התובעים טענו כי הנתבעות לא התבססו בכתב הגנתן (לא המקורי ולא המתוקן) על כך שניתן להן רישיון שימוש, אלא על הטענה שהופרכה לפיה רכשו את מלוא הזכויות בגופן "נרקיסים". מכאן שהסתמכותן בסיכומיהן על העברת זכויות השימוש היא בגדר הרחבת חזית אסורה. אין בידי לקבל טענה זו. טענתן המרכזית של הנתבעות בכתב הגנתן הייתה שהן עושות שימוש כדין בגופן "נרקיסים", מכוח הסכמה שניתנה על ידי מר נרקיס ז"ל, באמצעות כיוון. טיבה המדויק של ההסכמה שנתן מר נרקיס ז"ל לא היתה ידועה לנתבעות באותה עת (אלא לתובעים בלבד), והתבררה רק משנחשף הסכם נרקיס-כיוון על ידי התובעים במסגרת הליכי הגילוי. במצב דברים זה אין לומר כי טענת ההגנה לה טוענים הנתבעים בסופו של הליך מהווה הרחבת חזית אסורה.

שנית, התובעים טענו כי הוכחת המסכת העובדתית נעשתה בעיקרה באמצעות מנכ"ל כיוון, ולא באמצעות האדם שניהל את המשא ומתן עם מר נרקיס ז"ל מטעם כיוון, מר מאיר דורון, או באמצעות עד מהמחלקה המשפטית של מיקרוסופט. קשה לראות מה טעם מצאו התובעים להעלות טענה זו. מנכ"ל כיוון העיד מידיעה אישית הן על נסיבות כריתת הסכם כיוון-מיקרוסופט והן על נסיבות כריתת הסכם נרקיס-כיוון. עדותו הייתה מהימנה מאד, והתיישבה היטב הן עם הגיון הדברים והן עם המסמכים הקיימים בתיק. במצב דברים זה די היה בעדותו כדי לבסס את הרקע העובדתי הנוגע לכריתת ההסכמים, במיוחד בשים לב לכך שהיא נתמכה בראיות הקשורות לתובעים (ראו פסקאות 9 ו-10 לעיל) ושהתובעים לא העלו כל ראיות שיש בהן כדי לגלות סתירות של ממש בעדותו.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

13. טענותיהם הבאות של התובעים מופנות כלפי הסכם כיוון-מיקרוסופט. גם טענות אלו ניתן לחלק לשניים:
- ראשית, נטען כי הסכם כיוון-מיקרוסופט נכרת לפני שניתנה רשות השימוש על ידי מר נרקיס ז"ל, ואינו כולל כלל התייחסות לגופן נרקיסים, כך שאינו יכול לאפשר את השימוש הנטען על ידי הנתבעות. טענה זו ראוי לדחות לאור הרקע העובדתי לכריתת ההסכמים, כפי שהובהר במהלך הדיון, בעיקר בעדותו של מנכ"ל כיוון. הסכם כיוון-מיקרוסופט היה הסכם שהסדיר רכישה של מספר מוצרי תוכנה, ובכללם חבילת גופנים, שכיוון הייתה אמורה לפתח בעבור מיקרוסופט. בין היתר נדרשה כיוון לדאוג להסדרת זכויות השימוש בגופנים מול יוצריהם, וכך עשתה, במקרה של גופן "נרקיסים" בהסכם נרקיס-כיוון. ממילא אין כל פגם בכך שהסכם כיוון-מיקרוסופט לא זיהה את הגופנים שיסופקו למיקרוסופט, וכי זיהויים נעשה לאחר מכן, בשלב ביצוע ההסכם.
- שנית, נטען כי קיימת אי התאמה בטיב הזכויות שכיוון התחייבה לספק למיקרוסופט לפי הסכם כיוון-מיקרוסופט, להרשאה שניתנה במסגרת הסכם נרקיס-כיוון: בעוד שבהסכם כיוון-מיקרוסופט התחייבה כיוון למכור את הזכויות בגופנים, בהסכם נרקיס-כיוון ניתנה לכיוון רק האפשרות להקנות רישיונות שימוש – וכידוע, אין מכירה זהה למתן הרשאה. טענה זו יש לדחות משני טעמים: ראשית, ספק בעיני אם מנסחי הסכם כיוון-מיקרוסופט התכוונו לכך שכיוון מתחייבת להפוך את מיקרוסופט לבעלים של הגופנים (להבדיל מבעלת זכות להשתמש בהם ובדיגיטציה שלהם). הלשון בה השתמשו הצדדים היא אומנם רחבה, ואולם ראוי לפרשה בהתאם לתכלית העסקה, ובאופן שלא יביא לתוצאה אבסורדית. שנית, אף אם נניח, לצורך הטיעון כי התחייבות כיוון הייתה להעביר את הבעלות בגופנים, הרי שככל שהעבירה זכויות פחותות למיקרוסופט (קרי, רישיון שימוש בלבד) הרי שברור כי העברה זו תופסת, ולכל היותר יכולה מיקרוסופט לבוא בטענות לכיוון על כך שלא עמדה באופן מלא בהתחייבויותיה על פי הסכם כיוון-מיקרוסופט. במילים פשוטות, גם אם נניח שכיוון רכשה ממר נרקיס ז"ל עבור מיקרוסופט זכויות פחותות מהתחייבויותיה על פי הסכם כיוון-מיקרוסופט, אין בכך כדי לפגום ביכולתן של הנתבעות להסתמך על הזכויות שכיוון רכשה בעבור מיקרוסופט הלכה למעשה.
14. סיכומו של דבר, אין ממש בטענות שהעלו התובעים כנגד רישיון השימוש שניתן למיקרוסופט, באמצעות כיוון, על ידי מר נרקיס ז"ל, וממילא אין בשימושים שעושה מיקרוסופט בגופן "נרקיסים" מכוח הרשאה זו כדי להוות הפרת זכויות של מי מהתובעים.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

טענות התובעים להפרות שאינן מכוסות ברישיון השימוש

- 1
2
3 15. סוג שני של טענות שהעלו התובעים הן כי רישיון השימוש אינו מכשיר הפרות מסוימות שנטענו
4 על ידן. להלן אתייחס לכל אחת מההפרות הנטענות הללו.
5
6 16. **פעולות המוקדמות לרישיון או המאוחרות לפירוקה של כיוון** – התובעים העלו טענה כי קיים
7 חשש שמיקרוסופט עשתה שימוש בגופן "נרקיסים" עוד קודם להסכם נרקיס-כיוון. ספק אם
8 אכן כך היה, ומכל מקום המדובר באירועים שהתרחשו למעלה מ- 16 שנים קודם להגשת
9 התביעה, ופשיטא כי עילת התביעה בקשר אליהם התיישנה. טענה אחרת, שנטענה בחצי פה,
10 היא שהסכם נרקיס-כיוון לא יכול לאפשר שימוש בגופן לאחר הפסקת פעולתה של כיוון (אשר
11 פורקה ככל הנראה בשנת 2001). גם לטענה זו אין כל בסיס. רישיון השימוש הוא בלתי מוגבל
12 ובלתי הדיר, ומאפשר במפורש מתן רישיונות משנה ליצרני תוכנה אחרים, ובאופן ספציפי
13 למיקרוסופט. ממילא, כלפי צדדים שלישיים (ובכללם הנתבעות) רישיון בלתי הדיר כזה פועל
14 כחווה בלתי הדיר לטובת צד ג', ותוקפו אינו פוקע כלפי אותם צדדים שלישיים אף אם הצד
15 שהשיג את הזכויות בעבורם חדל להתקיים.
16
17 17. **הפרת הזכות המוסרית של מר נרקיס ז"ל** – טוענים התובעים כי מיקרוסופט מפרה את זכותו
18 המוסרית של מר נרקיס ז"ל, שכן הוא אינו נזכר כיוצר הגופן בקובץ המספק מידע ביחס לגופן
19 במערכות ההפעלה של הנתבעות. אינני סבור כי יש בטענה זו ממש, ואף אם הייתי מוצא בה
20 ממש, הרי שהפיצוי שהייתי מעניק היה סמלי בלבד. הטעם לכך פשוט: כפי שמקובל ביחס
21 לחלק מהגופנים, זיהוי הגופן עם יוצרו נעשה באמצעות קריאת הגופן על שם היוצר (כך, נעשה
22 גם בגופנים מפורסמים נוספים כגון קורן ופרנק-ריהל). באותם מקרים בהם הדבר נעשה, הרי
23 שמתקיימת הדרישה כי שמו של היוצר "ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים **בנסיבות**
24 **העניין**" (סעיף 1)46 לחוק זכות יוצרים, תשס"ח – 2007; וראו גם סעיף 4א. (1) לפקודת זכות
25 יוצרים, 1924 הנוקטים במבחן "**בהיקף ובמידה המקובלים**"). לפיכך כל עוד שומרת
26 מיקרוסופט על דרך הזיהוי באמצעותה בחר מר נרקיס ז"ל לקשור בינו לבין יצירתו, אין לומר
27 כי נפגעת זכותו המוסרית מכך שאינו נזכר במקום נוסף כבעל זכות היוצרים. יחד עם זאת, על
28 מנת למנוע כל ספק בעניין, ידאגו הנתבעות לכך שבמערכות הפעלה עתידיות יוזכר שמו של מר
29 נרקיס ז"ל כבעל זכות היוצרים בגופן "נרקיסים" גם בקובץ המתאר את הגופן.
30
31 18. **הפרת זכויות בדיגיטציה של הגופן** – מסטרפונט (התובעים 2 – 3) טענה כי מיקרוסופט מבצעת
32 הפרה כלפיה, שכן לה יש את הזכויות ביחס לדיגיטציה של הגופן "נרקיסים". מבלי להיכנס
33 לדיון בשאלה מהן זכויותיו של מי שמבצע דיגיטציה של גופן, ניתן לדחות טענה זו כבר מהטעם
34 שמיקרוסופט לא עשתה כל שימוש בדיגיטציה שיצרה מסטרפונט. הליך הדיגיטציה של גופן
35 "נרקיסים" נעשה עבור מיקרוסופט בשלב ראשון על ידי חברת כיוון בשנים 1992 – 1993,

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5311-04-08 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

ובשלב שני בידי חברות אחרות. בין כך ובין כך, לטענת מיקרוסופט, שלא הובאה ולו ראשית
ראייה לסתור אותה, מפתחי הגופנים הדיגיטאליים בעבורה לא נעזרו כלל בדיגיטציה של הגופן
על ידי מסטרפונט (יצוין כי בשלב הראשון, כאשר הדיגיטציה בוצעה על ידי כיוון, ספק אם ניתן
היה לעשות שימוש כזה, הואיל והדיגיטציה של מסטרפונט לגופן, שנעשתה לראשונה ב-1989,
לא הייתה מותאמת עד שנת 1997 לסביבת PC. ראו עדותו של התובע 2, פרוטוקול 27.6.2010
בעמודים 246 – 247). במצב דברים זה, לא נטלו הנתבעות דבר וחצי דבר שיצרה מסטרפונט,
וממילא אם ליוצר ובעל הזכויות בגופן (מר נרקיס ז"ל) אין טענה כנגד מיקרוסופט לשימוש
שלא כדין (לא בגין הדיגיטציה ולא בגין השימוש בגופן), לא תעמוד טענה כזו גם למי שביצוע
דיגיטציה אחרת בהרשאת בעל הזכויות בגופן (מסטרפונט).

19. הפרת זכויות ביחס ל"משקלים" של הגופן – מוסיפים התובעים וטוענים כי גם אם
מיקרוסופט עושה שימוש כדין בגופן "נרקיסים" במשקלו הרגיל, הרי שהאפשרויות להטות
(*italic*) ולהדגיש (**bold**) את הגופן מהוות הפרה של זכויות התובעים ביחס למשקלים של
הגופן, שהן זכויות נפרדות מהזכויות בגופן עצמו. אף אם אניח לצורך הדיון, ומבלי לקבוע
מסמרות, כי "משקלים" של גופן עשויים להוות יצירה עצמאית, הרי שבמקרה שלפני הפעולה
שמיקרוסופט מאפשרת למשתמשים לעשות בגופן אינה יכולה להוות הפרה של זכויות ביחס
אליהם. הטעם לכך הוא, שכל אשר מיקרוסופט מאפשרת למשתמש לעשות באמצעות
הפונקציות של הטיה והדגשה, הן טרנספורמציות פשוטות וטכניות המשנות את מנח האות
בזווית מסוימת או מעבות את האות באחוז מסוים. ככל שהמשקל שהפרתו נטענת בנוי על
טרנספורמציות טריוויאליות מסוג זה, פשיטה כי אין מדובר ביצירה חדשה, היוצרת זכות
משפטית נפרדה מהגופן במשקלו הרגיל. במילים אחרות, על מנת שיהיה בסיס עובדתי לטענה
כי משקל מסוים מהווה יצירה עצמאית, נדרש כי הוא יבטא יצירתיות החורגת מהטיה בזווית
קבועה או עיבוי באחוז קבוע של כל האותיות. לפיכך, אין עיבוי או הטיה כאמור יכולים להוות
הפרה של "משקלים" הזוכים להגנה נפרדת.

בשולי הדברים אעיר כי עריכת טרנספורמציות המשנות את הגופן עלולה, במקרים מסוימים,
להוות סילוף או הטלת פגם בגופן, באופן שיקים ליוצר הגופן טענה לפגיעה בזכות המוסרית
(ראו סעיף 2)46 לחוק זכות יוצרים. כן ראו עמדתו של מר נרקיס ז"ל, אשר ציין כי התנגד
תחילה להטיה מימין לשמאל מאחר ואינה תואמת לשיטתו את כיוון הכתיבה של האות
העברית, אך הודה כי קיבל לבסוף את "דין המשתמש". ראו פרוטוקול העדות המוקדמת מיום
15.2.2009, עמוד 8). עם זאת, התובעים לא טענו בסיכומיהם כי יש לראות בהשמנה או בהטיה
הנעשים באמצעות התוכנות של מיקרוסופט משום סילוף או הטלת פגם – וטוב שכך, שכן
בנסיבות העניין לא הונח לטענה זו בסיס עובדתי.

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 08-04-5311 נרקיס ואח' נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ ואח'

סוף דבר

20. השימוש שעושות הנתבעות בגופן "נרקיסים" נעשה כדין מכוח רישיון שימוש בלתי הדיר ובלתי מוגבל בזמן שניתן למיקרוסופט, באמצעות כיוון, על ידי יוצר הגופן, ובעל הזכויות בו, מר צבי נרקיס ז"ל, בשנת 1992. רישיון שימוש זה מאפשר למיקרוסופט לכלול גרסאות דיגיטאליות של הגופן "נרקיסים" במוצריה, והתובעים לא הוכיחו כל חריגה ממסגרתו.

21. הנתבעות יודאו כי הקובץ המתאר את הגופן "נרקיסים" במוצריה העתידיים יכלול הבהרה כי היוצר של הגופן הוא מר צבי נרקיס ז"ל.

22. לאור האמור התביעה נדחית, רובה ככולה.

23. התובעים יישאו בהוצאות הנתבעות בתובענה זו בסכומים המפורטים להלן:

התובע 1 – סך של 20 אלף ₪.

התובעים 2 ו-3 – סך של 100 אלף ₪.

ניתן היום, ג' טבת תשע"ב, 29 דצמבר 2011, בהעדר הצדדים.

פרופ' עופר גרוסקופף,
שופט